

Obrtnijske raznoterosti.

Nekatere vrste opeke razje cink. Če se poklada cink na opeko, v kateri je dosti raztopljenih solij, se pri vlažnosti hitro pokvari. Zato se priporoča, da se vmes dene kaka druga tvarina.

Poraba zdrobljenih porcelanskih čepinj. Če porcelanske črepine zmeljemo, dobimo dobro sredstvo za poliranje. Tudi za čiščenje steklenic se dajo zdrobljene porcelanske črepine dobro rabiti.

Kako se odstranijo tintne pege iz blaga? Pri blagu, pri katerem se je bati, da bi klorovo apno ali pa deteljna sol uničila barvo, se naj rabi fosforno kisli natron. Predno se dene blago v vodno kad, se na tintne pege nakapa loja od sveče in potem se pa opere blago v imenovani tekočini. Če se pege takoj popolnoma ne odstranijo, se naj to še jedenkrat ponavlja.

Trajnost lesa. Pri škafih in kadeh se opaža, da so nekatere doge že trohlyene, druge pa še popolnoma trdne, nekatere se hitro napijejo vode, druge pa zopet ne. Opazovanja so pokazala, da se doge, ki stoje tako v škafu, kakor je les rasel, ne napijejo vode in dalje trajajo, nego če so narobe obrnjene. Tudi stebri so trajnejši, če stoje tako, kakor je drevo rastlo. Na to bi se morali ozirati sodarji in tesarji.

Stroj za sobne slikarje. Na razstavi v Čikagi je razstavljen stroj za sobne slikarje. S tem strojem se naredi toliko, kolikor bi z roko naredilo dvajset delavcev. Stroj dela po načelu razprševalca. Barvasta tekočina je v posodi in se s stisnjenim zrakom razpršuje v stene. S tem strojem se baje lahko dela tudi po zimi pri največjem mrazu. Samo stisnjen zrak se mora predno stopi v posodo za barvo ogreti, kar se zgodi s posebno pečjo. Na razstavi je štirinajst tacih strojev.

Kamneni kit. Po sto gramov se vkupe stopi in pride 200 gramov moke od opeke in 20 gramov finega peska. — Tudi se naredi tak kit, če se vkupe stopi 100 gramov šelaka in 100 gramov v prah stolčenega votliča.

Kmetijstvo.

Divji kostanj in želod.

Divji kostanj daje dobro in tečno pičo za živino. Divji kostanj je skoraj tako tečen kakor žitno zrnje. V svežem kostanji je veliko vode, katere pa mnogo zgubi, ako še dalje časa leži. Nadalje je v divjem kostanji neka posebna grenčica. Zaradi grenkega okusa sprva živina prav ne mara za divji kostanj, ali prežvekovalci se ga kmalu privadijo in jako radi jedó, za konje pa ni.

Kar se tiče redivosti in prebavljivosti, se da divji kostanj precej primerjati žitnemu zrnju. Svež kostanj se lahko prebavi. Pozneje je pa težje prebavljiv in utegne prouzročiti celo oslabiljenje želodca.

Če dajemo živini divji kostanj, bode imela lepo meso in pa dobro mleko. Na mleku je posebno mnogo smetene, če kravam dajemo divji kostanj. Mleko tudi od take krme ne dobi nikakega neprijetnega okusa. Kravam lahko dajemo na dan po 2 do 5 kilo divjega kostanja, živini, ki jo debelimo pa 10 in še več kilogramov, ovcam pa do pol kilograma. Če pa ovce debelimo, dati jim smemo tudi do jednega kilograma divjih kostanjev. Kadar pa živini pokladamo kostanj, dajati jej moramo tudi

dovolj sena in slame. Tudi repo je dobro dajati s kostanjem.

Kostanj lahko pokrmimo živini že svežega in sicer zrezanega. To se pa vendar le redkokdaj zgodi. Če pa dajemo živini suh kostanj, je pa najbolje, da kostanj debelo zdrobimo ali zmeljemo in potem primešavamo mej drugo krmo. Kostanj se lahko suši na solnci, v sušilnici ali pa tudi na peči. Nekateri pa kostanj kuhajo ali pa namakajo v vodi. S tem pa doseže, da je kostanj prebavljivejši in da zgubi nekoliko grenčice.

Če kostanj dalje časa spravimo, je vsekako potrebno, da ga dobro presušimo, ker sicer začne plesniti po sredi. Za plesniv kostanj pa živina ne mara in je tudi škodljiv.

Želod pa nima v sebi toliko redilnih snovij kakor kostanj in mnogo več strojne kisline. Če se daje dosti želoda govedom, še zbole. V mali meri je pa želod še dobro zdravilo pri nekaterih boleznih.

Pač je pa želod za prašiče dobra piča. Na Hrvaškem debele prašiče največ z želodom. Špeh prašičev, katere so debelili z želodom, je jako dober in okusen. V manjši meri je želod pač tudi za ovce in koze. Naravnost odsvetovati je pa želod dajati govedom in konjem.

Nam se je zdelo potrebno opozoriti na te dve vrsti živinske krme, ker se večkrat primeri, da baš divji kostanj in želod kmetijstvu ne prideta v prid. Prvo drevo celo naši kmetje nikakor ne prištevajo koristnim drevesom in ne vedo družega o njem, kakor da daje dobra senca. Iz povedanega je pa razvidno, da bi pridobili tudi krme za živino, ko bi ob primernih krajih, zlasti ob cestah nasadili divjih kostanjev.

Kmetijske raznoterosti.

Jesensko in zimsko gnojenje. Da rastline dobro uspevajo, je potrebno, da pride enakomerno gnoj do njih korenin. To se doseže, če se gnoji jeseni ali po zimi. Dežnica in snežnica vzameta stekajoč se v tla, seboj gnojilne snovi. Jesensko gnojenje pa ni priporočati za rahla peščena ali kamenita tla, pa tudi ne za njive, kjer vodovje vedno previsoko stopa. Na tacih njivah se gnojilna moč vsa poizgubi v spodnje plasti, če se jeseni ali po zimi gnoji, in zatorej gnojenje dosti ne izda.

Vazelina so z ogljem očiščeni ostanki petrolejskih čistilnic. Vazelina je nekaka tolšča, ki pa nikdar žaltovo ne postane. Vazelina se sama, ali pa pomešana z drugimi tolščami, kakor ribjo mastjo, lojem i. t. d. rabi za mazanje usnja, ki potem jako trpežno postane. Vazelina, ki se rabi za mazanje čevljev, se lahko počrni s slonokoščnim črnilom.

Previdnost pri polaganji sveže slame. Kakor sveže seno tako tudi slamo rajši goveda jedo svežo nego staro, ker jo lažje prežvečijo. Posebno jo pohlastno jedo, če je potresena s kako moko ali otrobi. Če je goveda lačna, se rado primeri, da jo potem napenja, ker se prehitro naje sveže slame. Zato je treba previdnosti, če se sveža slama poklada.

Škodljivost rjaste slame. Slama žita, katerega je napala rja, je škodljiva za mlado in pa za brejo živino, kakor so pokazale skušnje. Lahko se pa taka slama poklada drugi starejši živini in tudi živini, ki jo debelimo. Vendar moramo tako slamo dobro posoliti, ako jo pokladamo živini.